

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Thesavrvs|| Locorvm|| Commvnivm|| Jvrisprvdentiaē

Barbosa, Agostinho

Lipsiæ, 1697

Cap. XIII. Scientia, Scire.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-80071](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-80071)

II.

Sapere non debemus plusquam oportet, c. 1. de renunc. in 6. sapientia enim cum sobrietate est habenda, c. 1. §. qui ergo loqui. distinct. 43. siquidem sapiens nulli nocere intendit, c. sapiens. 6. quasi. 1. nec unquam inanis est, c. sapiens 77. de penit. dist. 2. unde sapiens erit in poena, qui stultus fuit in culpa, cap. quicquid. distinct. 38. cum sapientis sit, revocare ea quæ loquitur, cap. magno 1. 22. quasi. 4.

CAP. IX.
Satisfactio, Satisfactio.
vid. Cautio.

Axioma I.

Non satisfactio qui verbo se offert, l. servus si heredi 34. in fin. ff. de statu liber. Bart. & Zaf in l. ait Prætor. §. si quis paratus. n. 1. de oper. nov. nunc. Schvvanemann. 1. process. Cameral. c. 10. n. 4.

II.

Satisfactum non sufficit, nisi satisfactum perferret, Menoch. remed. 2. adipsi. possess. num. 92. habet enim ea effectum successivum, l. si is a quo. 3. §. ult. cum l. seq. ff. ut in poss. legat. ibique Dd.

III.

Satisfactio pro solutione est, l. 52. ff. de solut. Cujac. ad l. 45. de administr. & peric. tutor. nempe si fiat volente creditore l. 4. quibus mod. pign. Inventus enim creditor culpandus non est, si satisfactione repudiata solutionem desideret, & si istum in verberem / der bezahlt seyn will.

CAP. X.
Scandalum.

Axioma I.

Scandalis & periculis pro posse via est præcludenda, Clem. abusioibus 2. in princ. de penitent. & remiss. facit enim interdum scandalum quid omisibile, quod de jure aliis esse faciendum, c. 1. distinct. 51. c. cum teneamur 6. extr. de prebend. c. super 4. extr. de stat. Monach. ita si ex novitate contra consuetudinem scandalum oriatur, novitas illa vitanda est, c. quod 3. extr. de consang. & affin. ita etiam scandalum impedire matrimonium dicitur contrahendum, cap. cum in tua 27. extr. de sponsal. quia cum scandalo nihil faciendum est, c. ad aures 5. extr. de tempor. ordin. c. nihil. 2. extr. de prescript. cap. 8. de Recloribus 3. extr. de Cleric. agrotant. c. cum ad 6. extr. de stat. Monach. cap. significasti 18. extr. de homicid. ita ut etiam per mandata sine clausula scandalis obviari possit. Gædd. i. Consil. Marpurg. 16. n. 140. Ita mali exempli causa multa prohibentur, vid. Nebelkræ dec. 13. pag. 151.

II.

Ad scandalum evitandum multa solent concedi, quæ aliis non concederentur, Menoch. de recuper. poss. remed. 1. numer. 379. facit enim

scandalum quandoque concessibile quid, quod aliis non concederetur, c. presbyteros 2. dist. 95. ita ad evitandum scandalum ad tempus à jure receditur, cap. Deus 11. extr. de vit. & honest. Clem. c. quoniam 3. extr. de jure patron. ac interdum detrahitur pro vitando eo veritati, cap. cum ex juncto 2. extr. de nov. oper. nunc. ita Judex, ut evitentur scandala, potest partes cogere ad concordiam, Bart. in l. æquissimum de usufruct. Afflict. decif. 149. in fin. Dec. conf. 156. numer. 6. qui consuluit, Papam posse in concilio accusari ne scandalum oriatur, imò non esse Pontifici Maximo obediendum, quando ex obedientia futurum esset scandalum, egregie congestit Cravett. consil. 264. num. 7. conf. 294. num. 8. conf. 314. col. 4. vers. secundo respondeo. & quod ad illud evitandum & discordias præcipientes Episcopus vel ipse etiam Papa officio exui queat, ex c. si Papa 6. dist. 40. cap. significasti 4. de Elect. probat Arnif. 2. relect. polit. cap. 2. dist. 7. num. 80. vid. & Covar. ad reg. peccatum de R. l. relect. p. 1. n. 4.

III.

Propter scandalum non est dimittenda veritas, cap. magna 7. cap. extr. de vot. & vot. redempt. c. qui 3. extr. de R. l. nec debet illud impedire bonum faciendum, cap. nisi 10. quasi. 3.

CAP. XI.
Scelus.

Axioma I.

Sceleris voluntas eadem severitate punitur, qua effectus, c. si quis 6. q. 1. vid. sup. lit. M. cap. Malefictum.

II.

Quæ scelere acquisita sunt, fisco cedunt, l. 9. ff. de Jure Fisci.

CAP. XII.
Schola.

Axioma I.

Scholæ locis commodis constituendæ, ne strepitu discipuli invicem turbentur, Perez. C. de studiis liberal. n. 5. Hinc malè faciunt Magistratus, qui diversas lectiones in uno Auditorio Scholarum trivialium haberi permittunt cum damno juventutis, Brunnem. C. cod. in fin.

II.

Cura Scholarum trivialium ad Episcopum spectat, Carpz. L. 1. Jurispr. Eccles. d. 9. & licet constitutio Præceptorum jure communi ab omnibus Magistratibus municipalibus fieri possit, inspectio tamen Scholarum ad Principem pertinet, e.g. si in scholâ aliquâ magno conamine Metaphysicæ subtilitates discipulis inculcentur, Princeps id prohibere aut moderari potest vid. omnino Brunnem. Lib. 1. cap. 6. Membr. 12. §. 14.

CAP. XIII.
Scientia, Scire.

Axioma I.

Scientia Principis habetur pro causa concessionis,

(Y) 3

cessionis, Gloss. in c. ad hoc de rescript. Natta conf. 638. num. 15. maxime si facta sit cum consilio Procerum, quia ex tali interventu consilii præsumuntur omnia non sine legitima causa facta, Tiber. Decian. conf. 41. num. 32. vol. 2. nec Princeps rationem reddere tenetur, sed satis est cum consilio suorum egisse. Ifern. in cap. 1. §. Domino Guerram. & ibidem Afflict. notab. 2. Hic finitur Lex. Idem Afflict. in cap. 1. in pr. de prohib. feud. alien. per Frider. Vult. 3. consil. Marp. 19. n. 177. Quin imò & scientiam certam Principis æquivalere revocationi, text. est in cap. Pastoralis 28. extr. de offic. deleg.

II.

Scientia res est sanctissima, l. 1. §. 5. vers. est quidem res sanctissima. ff. de extraordin. cognit. & donum Dei, cap. revertimini 16. quest. 1. Horat. Lullius de priv. scholar. priv. 74.

III.

Ex scientia sola nemo videtur assensisse, Wesenb. 1. conf. 41. num. 121. Scientia enim à voluntate distingui solet, Bald. in l. nemo. num. 6. C. de sent. & interlocut. & l. omnium. num. 9. ubi Jason. num. 4. C. de sentent. Angel. in §. Emphyteusis 2. per illum text. ubi differentiam facit inter scientiam & consensum, in Auth. de alien. & Emphyt. Felin. in cap. nome. n. 5. de præsumpt. Alex. Rip. Bolognet. & communiter Dd. in l. 2. §. voluntatem. solat. matrim. Roman. sing. 78. Statutum. Tiraquell. in LL. connub. gl. 5. adverb. express. num. 35. unde etiam ea sola nec nocere in gravius dicitur, text. in Clem. Nolentes §. notarii. de Heretic. faciunt quæ docet Bart. in l. 1. §. sed in eo. ff. ad Syllan. Adde Felin. in cap. de cetero. colum. fin. de re judic. Hyppol. in sing. 164. Lud. Gomez. ad §. item si quis insti. de act. n. 41.

Limita, nisi cum agatur de aliquo obligando, qui in scriptura se obligari patitur, eamque scienter obsequatur, tunc enim pro consensu & voluntate habetur, l. 2. Cod. de reb. alien. non alien. addita præsertim præsentia ejus, qui actum potuisset prohibere, l. qui patitur 18. ff. mandat. Quia non sit permansum in terminis nudæ scientiæ, sed ulterius processum, Wesenb. 1. consil. 94. num. 6. nec videatur aliquis fraudare eos, qui sciunt & consentiunt, l. nemo 145. ff. de R. I. Gail. 2. observ. 29. num. 9. neque succurrendum ei, qui se ultro necessitati exponit, l. si fidejussor 7. §. si necessaria 1. ff. qui satisfacere cogantur. ibidemque gloss. verb. necessitatem, cum alleg. Canonist. in c. quemadmodum extr. de jurejur. ita scienti & consentienti non fieri injuriam, neque dolum patet ex regula l. sciente 27. extr. de R. I. l. 145. ff. cod. l. 1. §. 5. usque adoo. ff. de injur. l. venditor 11. C. de resc. vendit. Fachin. 2. contr. 20. Arum. exerc. 14. quest. 8. Gail. 2. observ. 35. num. 8. & 1. sup. lit. l. cap. Injuria. ita & scientem æquiparari cum renunciantem vel remittente res & actiones suas, docet l. 14. §. si venditor 9. ff. de act. empt. à quibus regressus non datur, l. 14. §. si venditor 9. ff. de edilit. edict. Arum. d. exerc. 14. Gail. 2. observ. 29. num. 10.

IV.

Ex solâ scientiâ delictorum regulariter nemo obligatur ob non factam manifestationem.

Limitationes sunt in l. 1. C. de fals. l. fin. C. de his qui latron. l. 3. C. de incest. nupt. l. 1. C. de defertor. Brunneinan. C. cod. col. 2. sic punitur, qui scit Numerarium se immiscuisse alterius officio, si non manifestat, Perez. C. de Numerar. num. 14.

V.

Scientia præsumitur in eo, ad quem causæ examen pertinet, Perez. C. si serv. vel libert. numer. 6. 7.

VI.

Ex scientiâ dependet dolus, & ob eam sapè contractus suam vim non nanciscuntur. Hinc si affecuratus tempore contractus jam sciverit, navem interiisse, affecuratus damnum promissum sarcire non tenetur, secus si ignoraverit. Hinc & qui scivit, Edictum exiturum super taxatione frumenti & properavit sua grana vendere carius, emptore non monito, in Stellionatum incidit. l. 3. §. fin. de Stellion. Perez. C. de Naufrag. n. 23.

VII.

Scientia inflat, charitas ædificat, cap. 10. extr. de renunc.

VIII.

Scientia difficilis est probationis, Bartol. in l. qui Roma. §. duo fratres. quest. 3. de V. O. Cravett. conf. 193. num. 7. Farinac. 1. conf. crim. 15. n. 7. & ideo qui scientiam allegat, eam probare debet, Menoch. de præsumpt. lib. 5. præf. 23. num. 52. Bald. in l. mulier. col. 2. C. de sponsalib. Vult. 2. conf. Marpurg. 30. num. 238. inde etiam conjecturis probatur, idem Bart. in d. l. qui Roma. §. duo fratres de V. O. Ruin. conf. 42. numer. 21. vol. 1. Hinc ratione communis habitationis scientiam eorum, quæ geruntur, ab altero præsumi, notant Ancharan. conf. 170. Principaliter, num. 7. vers. & maxime. vol. 3. Pac. conf. 57. n. 5. quemadmodum & uxor marito cohabitans facta mariti scire præsumitur, ut multis deducunt. Cravett. conf. 123. num. 1. vol. 1. & conf. 271. n. 8. vol. 2. Roland. à Valle conf. 19. num. 38. vol. 1. Cephal. conf. 492. numer. 32. vol. 4. Gloss. in l. aut qui aliter. §. sed & servus. ff. quod vi aut clam. per l. si legibus 16. C. de Episc. & Cleric. dummodo scilicet de scientia uxoris ex cohabitatione, eandemque consequente consensu, seu ratificatione in negotiis non in præjudicium, sed commodum & utilitatem ejus vergentibus agatur, Vult. 2. conf. Marp. 25. n. 100. & infra lib. ult. c. uxor vel domesticus factum domestici, l. quicumque 4. C. de serv. fugitiv. ubi Bald. n. 7. l. consensu 8. §. servus 6. C. de repud. vel etiam conjunctus factum conjuncti, Bursat. conf. 253. n. 43. vol. 3. Vult. 2. conf. Marp. 29. n. 145. Quod verum intelligit Ruinus conf. 174. consideratis in princip. volum. 1. scilicet in his, quæ jura sanguinis & processum concernunt, quamvis dissentiat Pacian. conf. 57. numer. 12. dum ait, communem opinionem esse in contrarium, cum conjunctus præsumatur etiam illa scire, quæ sunt extra jus sanguinis & naturæ processum, quando nimirum negotium suâ naturâ tale sit, quod verissimiliter conjuncti vel vicini scire possint, per-

ea quæ tradit Felin. in cap. literis. num. 2. ext. de presumpt. Decius in l. 1. num. 57. vers. successive. ff. si cert. petat. Gabriel. de presumpt. conclus. 6. num. 2. ampliat. si vicinus factum vicini, Baldus in cap. 1. §. si res. de pace tenend. Felin. in cap. cum nostrum. num. 12. de testib. Vult. 3. consil. Marpurg. 22. num. 107. Quin imò ex verisimili qualitate & ex communi contingentia, & in his, quæ communiter aliis innotescunt, scientiam præsumi, testatur Farin. 1. conf. crim. 100. numer. 18. cum cessante præsumptione ignorantie, scientia semper præsumatur, Socin. fallent. 3. reg. 72. Alciat. de presumpt. reg. 3. præf. 16. Menoch. 2. de arbitr. judic. cas. 185. & cons. 73. num. 17. vol. 1. Mandos. in addit. ad Roman. cons. 481. num. 10. Mandell. consil. 18. num. 5. Benintend. decif. Bononiens. 71. num. 6. & seq. & ignorantia etiam affectata scientiæ æquiparetur, cap. eos 2. de temp. ordin. in 6.

IX.

Scire dicimur, quod vehementer opinamur, Gloss. in l. 2. §. pen. vers. sciatur. ff. de aqua pluvi. arcend. gloss. in l. si duo. §. non videor. penult. ff. uti possidet. Petrus de Anchar. cons. 23. incip. causa inquisitionis. & cons. 349. Viso diligenter puncto. Jason. in l. de pupillo. §. si quis ibi. col. 9. ad fin. de oper. nov. nunc. & l. incertum. colum. 2. & 3. ff. si cert. petat. sicut & illud etiam scire quis dicitur, quod audivit vel vidit, aut aliàs conscrivit, cap. hoc videtur 22. quæst. 5.

X.

Scire qui debuit, tam est in culpa, quam ille, qui scit, l. quod te s. ibidemque Gloss. Bart. Bald. Angel. Salicet. Jason ff. de rebus credit. l. quisquis 15. C. de rescind. vendit. l. idem §. 1. verb. intelligit vel intelligere debet. ad Leg. Aquil. l. qui fundum 7. §. servus 2. ibique Dynus. ff. pro emptor. late Tiraquell. de retract. lignag. §. 12. num. 9. Scire enim qui potest, nec scit, idem est, ac si sciret, cap. ult. extr. de elandefin. desponsat. & paria sunt scire, vel de facili scire posse, l. Titius 48. in princip. de fidejuss. l. Julianus penult. verb. sci- ret aut scire potuisset. & ibi glossa ad SC. Macedon. l. si quis domum 9. §. ult. ff. locati. l. regula 9. §. sed juris 3. ff. de juris & facti ignorant. Wesenb. 1. conf. 8. num. 36. Vult. 1. consil. Marp. 17. numer. 24. Gylman. 4. 1. vot. 37. num. 39. Unde etiam is, qui negligit illud scire, quod scire debuit, nullà excusatione dignus judicatur, juxta illud, ignorans ignorabitur, ut dictum est in cap. ideò prohibetur 15. in fin. distict. 37. Pacian. cons. 107. num. 8. add. & Dec. in l. quod te. num. 17. vers. quinto nota. ff. si cert. petat. in 2. lect. Verald. decif. 107. in fin.

XI.

Scire quilibet præsumitur, quod Lex declaravit, Pacianus consil. 5. num. 45. quilibet enim scire Leges tenetur, l. 1. & 2. de Legibus. l. sacratissima 9. Cod. de Legib. l. constitutiones 12. Cod. de juris & facti ignorant. nec quinquam juris ignorantia excusat, l. juris 7. & l. regula 9. ff. de juris & facti ignorant. eum in his, quæ publicè fiunt, semper scientia præsumatur, Gloss. in cap. 1. de postulat. Prælat. cum aliis, de quibus per Socinum in reg. 220. fallent. 2. Bertazol. 2. con-

sult. decif. cons. 203. num. 3. maximè in notoriis, dict. l. regula 9. §. 1. cum §. seq. de juris & facti ignorant. Bartolus in l. is potest. colum. 5. ff. de acquirend. hered. Vult. 2. Consil. Marp. cons. 30. numer. 184.

XII.

Scire ea impossibile est, quæ a voluntate Principis dependent, Bart. in l. fin. col. 3. in princ. vers. idem cum. Cod. de sentent. poss. fac. text. in l. 39. in fin. ff. de legat. 1. pulchre Jacobus de S. Georg. in verb. sed an princeps. num. 2. vers. quadragesima quarta. de feud. Curt. cons. 182. num. 12. Pacian. consil. 5. num. 47.

XIII.

Scire is non dicitur, qui scit in nube, Ripa in l. admonendi. num. 82. ff. de iurejur. post Bald. in l. Emilus. ff. de minorib. Menoch. 2. arbitr. judic. cap. 26. num. 8. sed qui rem novit vel à priori per cognitionem causarum propriarum & constituentium, vel à posteriori, hoc est, effectibus & adjunctis propriis D. D. Haberkorn in Vin- dic. Anti-Forer. disput. 12. pag. 275. Enimvero ut quis omnia perfectè norit & possit, difficile est & vix tanta perfectio in persona, etiam si sit excellentissima, Cels. Mancin. cap. 5. lib. 8. de iure Princip. Ciro Sponton. cap. 7. lib. 7. distat. Govern. Caspar. Contaren. de Repub. Veneror. Paolo Paruta della vit. politic. Petr. Contaren. Compend. de Republ. Savil. præfat. in Malmesmur. de reb. Angl. Guilhelm. Boeckel. de pub. judic. disquisit. 4. num. 7.

XIV.

Scientes aliquem delinquere, eum indicare non tenentur, dum modò nec juvent aut occultent, l. qui vas 48. §. 1. de furt. l. 22. §. 3. de iure fisci. l. ult. C. ne sancti. Baptism. iteretur.

Limita, in quibusdam criminibus secus esse, veluti Majestatis, l. 5. §. 6. C. ad l. Jul. Majest. hæ- rescos, l. 4. §. 1. & 7. Cod. de hæret. l. 16. §. 1. cod. parricidii, l. 2. & 6. ad l. Pompej. de parricid. adul- terii l. 4. & 26. ad Leg. Jul. de adult. vide Wesenb. in Comm. ut nemo invitus ager, num. 15. Quin & in aliorum delictis communibus sic dicendum, quatenus scilicet scientia alia nuda est, alia cum malitioso proposito conjuncta; atque illam non nocere, hanc verò maximè, textus est egregius in l. 1. §. 1. ibi: is autem accipitur scire qui scit & potuit prohibere; scientiam enim spectare debemus, quæ habet voluntatem, si familia furtum fecisse dicatur. ubi Colleg. Jurid. Argent. lib. 3. Anton. Faber in ration. decid. lib. 10. & 17. per illos text. de noxal. action. Vide Racemation. nostras crimin. ad titul. si famil. furt. fecisse dicitur, & lib. 18. & 24.

XV.

Scire est rem per causas cognoscere, Hartm. Pistor. 3. q. 22. n. 12. qui enim causas cujusque re- veras intelligit, eum quid ipsa sit optime scire du- bium non est. G. Arac. Enenckel. lib. 1. de privi- leg. cap. 2. n. 1. atque ita etiam Philosophi senti- unt l. posteriorum cap. 2. & Theologi, D. Himmel in epist. dedicat. Syntagm. Theolog.

XVI.

Scire quædam licet ~~καχρηστέον~~, hoc est, pin-

pinguius, l. 7. §. 2. de pecul. vid. infr. lit. T. cap. Tacens, §. lit. I. c. Ignorantia.

CAP. XIV. Scriptura.

Axioma I.

Scribens in id, quod scribit, consentire intelligitur l. Publie 26. §. fin. ff. de pos. l. cum de indebito 25. §. fin. ff. de probat. l. generaliter 13. & Auth. contr. C. de non num. pecun. Baldus conf. 275. colum. 2. vol. 3. Vult. i. conf. 15. num. 298. Scribendo enim quis contractum intelligitur eum approbare, Welenb. i. conf. 12. num. 11. Unde etiam is, qui simpliciter sine ulla protestatione scripturam admittit, probasse presumitur illa omnia, quæ in scriptura illa continentur. Jason in l. admonendi. num. 128. vers. quinto limita. & in l. que dotis. num. 90. ff. solut. matrim. siquidem pro scripturæ veritate semper presumitur, per tradita à Jafone in l. si post divisionem. in princ. C. de jur. & fact. ignor. Socin. conf. 95. num. 2. vol. 2. Gratian. consil. Resp. 11. numer. 3. vol. 2. Paris. conf. 60. numer. 6. vol. 1. Curtius sen. conf. 35. num. 20. Burlatus conf. 33. num. 11. lib. 1. Qui igitur scripturam penes se habet, omnia in ea contenta scire dicitur, l. non est ferendus 12. ff. de transact. l. si que cautiones 5. ff. famil. heretisc. Cephal. conf. 452. n. 35. vol. 4. Francisc. Viv. decif. Neapol. 60. n. 4. Burlat. conf. 143. num. 15. vol. 2. cum aliis. quos allegat & sequitur Mascard. vol. 3. conclus. 293. num. 20.

II.

Quod scriptum est, actum videtur, §. ult. Inst. de fideiuss. l. sciendum 30. ff. de V. O. cum pro scriptura vel instrumento semper presumatur. §. item quod verborum 11. Inst. de inut. stip. non solum quod verum sit, sed etiam solenne. Bald. in c. 1. §. si instrumentum. n. 2. de not. feudor. quodque omnia in eo scripta de voluntate & consensu partium scripta intelligantur, Jason in d. l. sciendum. num. 35. de verbor. oblig. Hinc in stipulatione non obstante etiam errore actum valere, seu substantialibus stipulationis inter partes observatis, sed à scriba omisiss, & scriptoris errore probato obligationem non annihilari, sed potius tenere, text. est in l. si librarius 92. de R. l. siquidem ut ab Imperatore scriptum est in l. 1. C. de committ. stipul. licet epistolæ, quam libello inseruisti, additum non sit, stipulatum eum esse, cui cavebatur; tamen si res inter presentes gesta est, credendum est, stipulationem vocem spondentis esse subsecutam, sicut idem etiam traditum à Paulo in l. Titia 134. §. pen. ff. de V. O. quia plus valere debet, quod agitur, quam quod simulatè aut per errorem concipitur. l. 1. & tot. tit. C. plus valer. deb. quod agitur & c. atque in contractibus potius rei veritas quam scriptura inspicitur, l. cum precibus 18. C. de probat. Unde etiam & de testamentis evidentissimè constitutum est errore scribentis juris solennitatem non mutari. Quapropter licet institutio heredum post legatorum donationem scripta sit, sive alia observatio prætermissa, (veluti si testator legasset centum, &

Notarius scripisset decem) non tamen ex mente testatoris, sed vicio Tabellionis, vel alterius, qui testamentum scripsit, propterea voluntatem ejus subvertere vel minuire non debet; l. errore 7. l. ambiguitates 24. C. de testam. l. quoties 9. §. sed si non. ff. de hered. instit. idem rescribit & Imperator Antoninus, dum ait, non lædi statum liberorum ob tenorem instrumenti malè concepti, l. Imperator 8. ff. de statu homin. similiter nec errores eorum, qui desideria, hoc est, preces scribunt, veritati præjudicium ferre posse manifestum fit, in l. 2. Cod. de error. advocat. cui addi potest & hoc, quod si in forma constituti procuratoris vel syndici ostendatur vitium seu error in verbis, puta, si pro Syndico nominatus sit actor vel procurator, inde non vitabitur constitutio seu syndicatus: ut enim libellum sustineri translationis verbis alibi traditur, ita & instrumentum syndicatus eadem interpretatione judicari debet. Specul. in tit. de Syndic. num. 11. Bart. in l. 1. §. quibus autem. num. 2. ff. quod cuique univers. nom. & in Auth. sed bodie. num. 3. C. de Episc. audiend.

III.

Scriptura inventa est ad servandam memoriam, l. jubemus 29. §. sed ne aliqua. C. de testam. Ripa in l. moribus. num. 13. de vulg. & pupill. substit. quia ea semper loqui presumitur cap. cum Martha 6. de celebrat. Missar. Decian. conf. 39. vol. 2. num. 91. Warem. ab Ehrenb. 2. de fader. cap. 2. num. 172. text. in l. interclaras 8. ibi: scriptura loquuntur. C. de SS. Trin. Vult. 3. conf. Marp. 21. n. 270. facit quod ait Alexand. in l. non solum §. morte. col. 2. num. 9. ff. de oper. nov. num. inde paria esse aliqua in voce, vel per nuncium, sive epistolam proferre, ex l. non figura 38. ff. de verbor. obligat. trad. Andreas Siculus in repet. l. acuristismi. in 67. col. C. de fideic. Lud. Gomez. ad §. superest. Inst. de act. num. 2.

IV.

Scriptura regulariter in nullo actu requiritur, l. 17. C. de pact. Novell. 75. cap. 8. Scriptura enim quæ fit de contractu ad probationem, non ad substantiam fieri dicitur, ut facilius probari queat, l. contrahitur 4. ff. de pign. Jason in l. cum re transigisse 5. C. de transact. unde quoties de fide contractus aliunde, v. g. ex confessione partis, constat, scriptura, quæ probationem rei gestæ continere solet, opus non est, d. l. 5. C. de transact. Si quidem quotiescunque in lege mentio fit intervenientis scripturæ, semper interpretari debemus, id probationis facilioris gratià fieri, non quod sine ea conventio vel actus non possit subsistere, quia scriptura non est pars, vel ut vulgo loquuntur, de substantia conventionis, sed tantum accidens, quod sine principalis rei interitu adesse vel abesse potest. Alciat. in d. l. 16. & ibid. O. brecht. C. de pact. nisi in specie aliud dicatur, Brunnem. ad l. 17. C. de fid. Instrum. hinc quoties non expresse conventum, ut ante confectam scripturam contractus non sit perfectus, toties præsumptio non est permilla.

Limita I, nisi lex specialiter necessariam esse scripturam voluit, ut in libellis sive civilibus sive crim-